

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра менеджменту в інформаційних технологіях

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Освітня програма «Менеджмент у сфері інформаційних технологій»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні кафедри
менеджменту в інформаційних технологіях
Протокол № 1 від «2» січня 2024 р.

Івано-Франківськ, 2023/2024 н. р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура дисципліни	4
4. Тематику практичних занять	8
5. Самостійна робота	9
6. Індивідуальне завдання	10
7. Методи навчання	10
8. Система оцінювання дисципліни	10
9. Ресурсне забезпечення	14
10. Інформація про підвищення кваліфікації викладача	30
11. Контактна інформація	31
12. Політика навчальної дисципліни	32

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Євроінтеграційні процеси	
Освітня програма	Менеджмент у сфері інформаційних технологій	
Спеціалізація (за наявності)		
Спеціальність	073 «Менеджмент»	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Освітній рівень	бакалавр	
Статус дисципліни	обов'язкова	
Курс / семестр	1/2	
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Денна форма навчання:</i> Лекції – 30 год. Практичні заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.	<i>Заочна форма навчання:</i> Лекції – 0 год. Практичні заняття – 0 год. Самостійна робота – 160 год.
Мова викладання	українська	
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/	

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Євроінтеграційні процеси» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо наукового розуміння сутності та особливостей інтеграційних процесів у Європі, основних теоретичних засад і генези європейської єдності, інституційних, правових, економічних аспектів функціонування Європейського Союзу, спільних політик Європейського Союзу, євроінтеграційної політики України.

Предмет дисципліни: передумови, хід, інституційні та процесійні трансформації європейської інтеграції, участь у ній України.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовний модуль 1. Основні теоретичні засади і генеза європейської єдності.

Змістовний модуль 2. Інституційні, правові, економічні аспекти функціонування Європейського Союзу.

Змістовний модуль 3. Євроінтеграційна політика України.

Змістовний модуль 4. Спільні політики Європейського Союзу.

Основними **цілями** вивчення дисципліни «Євроінтеграційні процеси» є засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу щодо:

- сутності інтеграції як складової частини міжнародних процесів;
- основних теорій єдиної Європи, сучасних концепцій та моделей європейської інтеграції, зародження і становлення європейської єдності;
- передумов, початку європейського будівництва та його розвитку в 1950–1980-х рр.;
- процесу створення Європейського Союзу й подальшої інтеграції;
- особливостей формування європейської ідентичності;
- інституційної і правової систем Європейського Союзу;
- економічних аспектів європейської інтеграції;
- спільних політик ЄС;
- проблем розширення Європейського Союзу;

- місця України у процесах європейської інтеграції та її євроінтеграційних перспектив.
Компетентності
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.</p> <p>ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p>
Програмні результати навчання
<p>ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективної діяльності організації.</p> <p>ПРН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.</p> <p>ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p>

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів.	Схарактеризовувати інтеграцію як невід'ємну ознаку розвитку людських спільнот; встановлювати взаємозалежність інтеграційних процесів у світі; визначати вплив глобалізації на інтеграційні процеси; аналізувати різні види інтеграції; окреслювати відмінності між формальною та неформальною інтеграцією; з'ясувати особливості імперії як форми політичної інтеграції.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
2.	Тема 2. Основні теоретичні концепції європейської інтеграції.	Визначати основні ознаки соціологічного та конституційного напрямів федералізму; встановлювати різницю між теорією А. Спінеллі та «методом Моне»; з'ясувати спільне та відмінне між федералізмом і функціоналізмом; окреслювати особливості неофункціоналізму; змальовувати	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).

		суть феномену «перетікання»; характеризувати основу транзакціоналізму; аналізувати міждержавний підхід до європейської інтеграції	
3.	Тема 3. Сучасні концепції та моделі європейської інтеграції.	З'ясовувати суть інституціоналізму; виділяти ознаки конструктивізму; визначати особливості багаторівневого (мережевого) управління; характеризувати концепцію одночасного розвитку багатьох організацій, модель часткового членства, модель гнучкої Європи, модель Європи ядра, концепцію Європи регіонів; змальовувати інтеграційний процес за моделі Європи різних швидкостей, суть моделі Європи «солідарного простору»; встановлювати основні положення концепції «Європи змінних геометрій», проекту «Європи концентричних кіл», концепції «багатошвидкісної Європи».	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
4.	Тема 4. Передумови та початок інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни.	Назвати передумови розгортання інтеграції в повоєнній Європі; характеризувати холодну війну як передумову появи «атлантичної» Європи; аналізувати формування трансатлантичного військово-політичного співробітництва та Ради Європи; визначати вплив німецького питання на європейську інтеграцію; висвітлювати роль і позиції Франції в початковий період європейської інтеграції; визначати місце плану Шумана у євроінтеграційних процесах.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
5.	Тема 5. Розвиток європейського будівництва у 1950–1980-х роках.	Схарактеризувати Паризьку угоду (1951) та заснування Європейського співтовариства вугілля і сталі (ЄСВС), його цілі та інститути; проаналізувати Римські угоди (1957) та процес створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та Європейського співтовариства з атомної енергії (Євроатом); визначати вплив Брюссельського договору на подальшу європейську інтеграцію; з'ясовувати, як формувався Митний союз між	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).

		країнами «шістки»; показувати роль Люксембурзького компромісу у подоланні політичної кризи спільноти; визначати основні положення Шенгенської угоди; аналізувати Єдиний європейський акт.	
6.	Тема 6. Створення та розширення Європейського Союзу.	Окреслювати вплив Маастрихтського договору на трансформацію європейських спільнот; визначати значення Шенгенських домовленостей на процеси європейської інтеграції; з'ясувати роль Амстердамського, Ніщцького, Римського, Лісабонського договорів для розвитку Європейського Союзу; схарактеризувати хвилі розширення європейської спільноти та їх особливості у ХХ ст.; встановлювати особливості розширення ЄС з початком ХХІ ст.; визначати причини виходу Великої Британії з ЄС та його хід; змалювати перспективи подальшого розширення ЄС.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
7.	Тема 7. Європейська ідентичність.	Розуміти інституціоналізацію європейської ідентичності; характеризувати основні положення Декларації про європейську ідентичність та Хартії Європейської ідентичності; визначати цивілізаційні та географічні межі Європи, критерії європейської ідентичності; аналізувати мовну та релігійну політики ЄС; описувати символи Європейського Союзу.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
8.	Тема 8. Інституційна основа європейської інтеграції.	Характеризувати головні інституції ЄС: Європейська рада, Європейський парламент, Рада міністрів Європейського союзу, Європейська комісія, Суд Європейського Союзу, Рахункова палата (Європейський суд аудиторів); визначати спеціалізовані інституції та міжінституційні органи ЄС: Європейський центральний банк, Європейська служба зовнішніх справ, Європейський комітет з економічних та соціальних питань, Комітет регіонів, Європейський	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).

		омбудсмен (уповноважений з прав людини), Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції і розвитку, Європейський інспектор із захисту даних, Управління офіційних публікацій ЄС, Європейське управління підбору кадрів, Європейська адміністративна школа, спеціалізовані агентства (Відомство з інтелектуальної власності ЄС, Супутниковий центр ЄС, Європейська поліцейська служба – Європол).	
9.	Тема 9. Правова система Європейського Союзу.	Визначати загальні принципи права ЄС; знати типи ухвал органів ЄС (розпорядження, рішення, директиви, акти, рекомендації); характеризувати процес прийняття рішень в органах ЄС; визначати засади прийняття рішень; висвітлювати переговори та консультації як основу європейських процедур у прийнятті рішень.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
10.	Тема 10. Економічні аспекти європейської інтеграції.	Характеризувати процес формування Спільного ринку, його переваги та недоліки для нових членів ЄС; з'ясувати особливості економічного розвитку ЄС на сучасному етапі; аналізувати хід створення європейської монетарної системи; пояснювати бюджетну політику в ЄС, процедуру прийняття бюджету ЄС.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
11.	Тема 11. Україна та процеси європейської інтеграції.	Знати еволюцію розвитку відносин ЄС і України. Аналізувати зміст Угоди про партнерство і співробітництво (16.06.1994), політико-правові аспекти її виконання; визначати здобутки української держави на шляху адаптації національного законодавства до стандартів ЄС; характеризувати План дій Україна – ЄС (21.02.2005), приєднання України до ініціативи ЄС «Східне партнерство» (2009), Переговори між Україною та Європейським Союзом стосовно укладення Угоди про асоціацію: їх труднощі, прийняття «Порядку	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).

		денного асоціації Україна – ЄС» (23 листопада 2009 р.), процес розроблення Угоди про асоціацію + зона вільної торгівлі та її підписання, встановлення безвізового режиму між Україною та ЄС (2017); висвітлювати подальші перспективи європейської інтеграції України: закріплення курсу на ЄС і НАТО в Конституції України (2019), підписання Угоди про спільний європейський авіаційний простір (2021), подання Україною заявки на вступ до ЄС (28.02.2022). Надання Європейським Союзом Україні статусу кандидата (23.06.2022), Рішення Європейської ради про початок переговорів щодо вступу України до ЄС (14.12.2023).	
12.	Тема 12. Загальна характеристика спільних політик ЄС. Спільні сільськогосподарська, торговельна, енергетична політики ЄС.	Називати базові (рамкові), вторинні, горизонтальні і секторальні (галузеві) політики; визначати суть, цілі, завдання, принципи спільних сільськогосподарської, торговельної, енергетичної політик ЄС; встановлювати досягнення цих спільних політик.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
13.	Тема 13. Регіональна політика ЄС	Характеризувати сутність, правові та інституційні основи Європейської регіональної політики; пояснювати інструменти реалізації регіональної політики; знати досягнення та проблеми регіональної політики.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
14.	Тема 14. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС	Окреслювати еволюцію та інституційно-правовий вимір Спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС; з'ясувати передумови, генезис і правове забезпечення Спільної політики безпеки та оборони; характеризувати Європейську стратегію безпеки; пояснювати геополітичний контекст європейської безпеки.	Контрольні запитання, підготовка есе, повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
15.	Тема 15. Європейська політика сусідства.	Висвітлювати нормативно-правове та інституційне забезпечення політики сусідства Євросоюзу;	Контрольні запитання, підготовка есе,

		окреслювати прерогативи стратегій відносин зі східними сусідами ЄС; змальовувати потенційні сценарії розвитку взаємодії Росія – ЄС; характеризувати Середземноморський вимір та Східне партнерство; знати фінансування та механізми реалізації ЄПС; з'ясувати суть транскордонного співробітництва, Єврорегіонів.	повідомлення, мультимедійної презентації, постера, завдання для самостійної роботи (тести).
--	--	---	---

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів.	2
2.	Тема 2. Основні теоретичні концепції європейської інтеграції.	2
3.	Тема 3. Сучасні концепції та моделі європейської інтеграції.	2
4.	Тема 4. Передумови та початок інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни.	2
5.	Тема 5. Розвиток європейського будівництва у 1950–1980-х роках.	2
6.	Тема 6. Створення Європейського Союзу.	2
7.	Тема 7. Розширення Європейського Союзу	2
8.	Тема 8. Європейська ідентичність.	2
9.	Тема 9. Інституційна основа європейської інтеграції.	2
10.	Тема 10. Економічні аспекти європейської інтеграції.	2
11.	Тема 11. Україна та процеси європейської інтеграції.	2
12.	Тема 12. Загальна характеристика спільних політик ЄС. Спільні сільськогосподарська, торговельна, енергетична політики ЄС.	2
13.	Тема 13. Регіональна політика ЄС.	2
14.	Тема 14. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС.	2
15.	Тема 15. Європейська політика сусідства.	2
	Разом	30

5. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Soft skills» складається з різних її видів:

- 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять);
- 2) самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання;
- 3) підготовка індивідуального проекту.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3

1.	Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів.	8
2.	Тема 2. Основні теоретичні концепції європейської інтеграції.	8
3.	Тема 3. Сучасні концепції та моделі європейської інтеграції.	8
4.	Тема 4. Передумови та початок інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни.	8
5.	Тема 5. Розвиток європейського будівництва у 1950–1980-х роках.	8
6.	Тема 6. Створення та розширення Європейського Союзу.	8
7.	Тема 7. Європейська ідентичність.	8
8.	Тема 8. Інституційна основа європейської інтеграції.	8
9.	Тема 9. Правова система Європейського Союзу.	8
10.	Тема 10. Економічні аспекти європейської інтеграції.	8
11.	Тема 11. Україна та процеси європейської інтеграції.	8
12.	Тема 12. Загальна характеристика спільних політик ЄС. Спільні сільськогосподарська, торговельна, енергетична політики ЄС.	8
13.	Тема 13. Регіональна політика ЄС.	8
14.	Тема 14. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС.	8
15.	Тема 15. Європейська політика сусідства.	8
	Разом	120

6. Індивідуальне завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

Вивчення дисципліни «Євроінтеграційні процеси» передбачає обов'язкову підготовку упродовж семестру двох повідомлень (есе) із запропонованого переліку тем, які не повинні повторюватись та мають відповідати встановленим вимогам до їх написання: перше – до 1–7 тем практичних занять, друге – до 8–15 тем практичних занять.

Підготовлене повідомлення (есе) представляється на відповідному практичному занятті з використанням постера, створеного за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

7. Методи навчання

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Soft skills» використовуються наступні методи навчання.

Методи навчання	Характеристика
Наочні методи навчання	Ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації (читання лекцій та підготовка практичних завдань із використанням мультимедійних презентацій, постерів, демонстрація тематичних відеороликів).
Інтерактивні методи навчання	Ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм. Серед інтерактивних методів навчання використовуються: відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод.

Практичні методи навчання	Передбачають виконання практичних завдань. Серед практичних методів навчання використовуються практичні роботи, вправи, написання повідомлення, есе.
Інноваційні методи навчання	Поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентнісний метод (спрямований на розвиток професійних навичок, вмінь та якостей здобувачів освіти), проектно-дослідницький метод (спрямований на вирішення проблемного питання через розвиток пошукових та аналітичних якостей здобувачів освіти, а також навичок командної роботи), використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Програми і сервіси, які використовуються: сервіси та програмні продукти від Microsoft, інструменти Google, графічні редактори VistaCreate та Canva, хмарне презентаційне програмне забезпечення Prezi, конструктор лендінгових сторінок of.ua, Diagrams.net, Kahoot, Mentimeter, QR Генератор, Cutt.ly.
Методи дистанційного навчання	Ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання, платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex.

8. Система оцінювання дисципліни

Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі екзамену):

- 1) обсяг балів за практичні заняття – 30 %
- 2) обсяг балів за самостійну роботу:
 - електронні тестування – 10 %
 - індивідуальні завдання – 10 %
- 3) обсяг балів за екзамен – 50 %.

За результатами вивчення навчальної дисципліни виводиться підсумковий (рейтинговий) бал студента у 100-бальній (університетській) шкалі та шкалі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS). При цьому 100–90 (A) – відмінно (5, п'ять); 89–80 (B) – дуже добре (4, чотири); 79–70 (C) – добре (4, чотири); 69–60 (D) – задовільно (3, три); 59–50 (E) – достатньо (3, три); 49–26 – FX (2, незадовільно з можливістю повторного складання); 25–0 – F (2, незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни).

Шкали оцінювання

університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	задовільно
25-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Передбачає

оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час розгляду питань, винесених на практичне заняття.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за національною чотирибальною шкалою (5, 4, 3, 2). Контрольна робота у формі електронного тестування виконується на одному з практичних занять та оцінюється за цією ж шкалою. Результат за неї враховується у поточний контроль. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати на практичних заняттях складає 30 балів (коефіцієнт х6).

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

№ теми Вид навчальної роботи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Разом
Практичне заняття (опрацювання завдання)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30
Самостійна робота (електронне тестування за темою)							5			5		5		5		10
Самостійна робота (індивідуаль- не завдання)							5								5	10
Екзамен																50
Максималь- на к-ть балів																100

Критерії поточного оцінювання:

«відмінно» (5, п'ять) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; бере участь у науково-практичних конференціях, круглих столах, диспутах, олімпіадах, конкурсах;

«дуже добре», «добре» (4, чотири) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно», «достатньо» (3, три) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-

наслідкові зв'язки;

«незадовільно» (2, два) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (див. ст. 4).

Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/норматив-ні-документи/polozhenja/>

Контроль самостійної роботи.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Електронне тестування.
2. Підготовка індивідуального завдання.

Електронне тестування.

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить обов'язкові електронні тестування за чотирма змістовними модулями в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (одна спроба).

Оцінювання за кожен електронний тестовий контроль здійснюється за національною чотирибальною шкалою (5, 4, 3, 2). Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за електронні тестування складає 10 балів (коефіцієнт $\times 2$).

Критерії оцінювання тестових завдань

1. До виконання, як правило, пропонується від 20 тестових завдань.
2. На виконання одного тесту надається до однієї хвилини.
3. Оцінювання відбувається шляхом розрахунку від загальної кількості тестових завдань, запропонованих до виконання, які вважаються за 100% за схемою:

100-84 % – відмінно (п'ять);

83-60 % – добре (чотири);

59-36 % – задовільно (три);

менше 36% – незадовільно (два).

Підготовка індивідуального завдання.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального завдання шляхом написання двох повідомлень (есе). Оцінювання індивідуального завдання здійснюється за національною чотирибальною шкалою (5, 4, 3, 2). Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання складає 10 балів (коефіцієнт $\times 2$).

Вимоги до повідомлення, есе

Повідомлення, есе є письмовою самостійною роботою студента, написаною на основі опрацювання відповідних джерел, де науково обґрунтований власний погляд на поставлену проблему.

Повідомлення, есе може бути *надруковане* (шрифт TimesNewRoman – 14 pt, не жирний, інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання тексту – по ширині, окрім заголовку, який розміщується по центру та виділяється напівжирним, а також переліку використаних джерел, де використовується курсив; поля: ліве, праве, верхнє, нижнє – 2 см; параметри сторінки: формат – А 4; розташування – книжне; нумерація сторінок за потреби проставляється у правому верхньому кутку сторінки) або *написане від руки* на аркуші паперу формату А 4 з півторащним міжрядковим інтервалом, але чітким і розбірливим почерком при відповідності кількості знаків чи слів на одну сторінку. Обсяг повідомлення, есе – до трьох сторінок. До нього можуть бути додані ілюстрації (кольорові, чорно-білі, ламіновані). Подається в окремих файлах.

Структура повідомлення, есе має містити наступні елементи:

1. заголовок (назва теми, прізвище, ім'я та по батькові студента, академічна група);
2. вступ, де стисло визначається актуальність та суть проблеми (20 % обсягу роботи);
3. основну частину з викладом власного погляду (позиції) на проблему (60 % обсягу роботи);
4. висновок, який містить підсумкове судження (20 % обсягу роботи);
5. перелік найважливіших використаних джерел (необхідно розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків згідно з вимогами державного стандарту; вказувати використані Інтернет-джерела, а не перелік сайтів).

Критерії оцінювання повідомлення, есе:

1. вміння чітко, аргументовано і у встановлені часові рамки викласти матеріал повідомлення чи есе;
2. використання під час виступу постера;
3. відсутність концептуальних помилок;
4. більш-менш повне розкриття всіх аспектів обраної проблеми;
5. переконливий висновок;
6. вичерпні відповіді на запитання;
7. дотримання структури написання та подання в окремих файлах.

Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі **екзамену**. Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за екзамен формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) два теоретичні питання (20 балів);
- 2) пояснення двох термінів (10 балів);
- 3) електронне тестування із 20 завдань (20 балів).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Google Meet і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (40 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pnu.edu.ua) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2): електронне тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3): реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне

вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

9. Ресурсне забезпечення

Рекомендовані літературні джерела

Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Айзінг Р. Європеїзація та інтеграція. Концепти дослідження. *Європейська інтеграція* / Р. Айзінг ; уклад. М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох ; пер. з нім. М. Яковлева. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. С. 255–274.
3. Артёмова Є. Євроскептицизм як мейстрім сучасного політико-ідеологічного простору ЄС. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 5. – С. 719–721.
4. Берггрюен Н. Європа майбутнього. Рух до федеративного союзу. *Зовнішні справи*. 2013. № 10. С. 42–45.
5. Ветринський І. Європейський Союз: феномен інтеграції чи імперія нового типу. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. – К. : ВІР УАН, 2010. – Вип. 39. – С. 412–419.
6. Дубовин Д. Или европейское сверхгосударство, или колапс ЕС / Д. Ду-бовин // Эхо планеты. – 2012. – № 28. – С. 14–17.
7. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Точ90362210.
8. Гломозда К. Ю. Визначення імперії як проблема сучасних імперіо-логічних студій. *Наукові записки НаУКМА. Історичні науки*. 2013. Т. 143. С. 55–64.
9. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
10. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 464 с.
11. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Па-рахонський, Г. М. Яворська [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 8–24.
12. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
13. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
14. Кожара Л. Політичний вимір європейської кризи. *Дзеркало тижня*. 2011. 22 жовт. (№ 38). С. 11.
15. Моца А. Європейська інтеграція: загальнотеоретичний аналіз поняття. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 8. С. 156–160.
16. Наконечний М. Особливості класичного та сучасного витлумачення поняття «імперія». *Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Серія : Філософія. Політологія*. К. : КНУ, 2011. Вип. 101. С. 42–46.
17. Помян К. Європа та її нації / К. Помян ; пер. з франц. Я. Кравця. Львів : Каменяр, 2003. 169 с.
18. Проді Р. Задум об'єднаної Європи / Р. Проді ; пер. з італ. К. Тищенка. К. : К.І.С., 2002. 140 с.
19. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : навч. посіб. / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів : ЛНУ, 2000. 402 с.
20. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції: мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/>.
21. Угрин Л. Інтеграційні процеси: міжнародний аспект. *Вісник Львівського*

університету. Серія: філософські науки. Львів : ЛНУ, 2002. Вип. 4. С. 256–264.

22. Яковюк І., Трагнюк Л., Медеяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

Тема 2. Основні теоретичні концепції європейської інтеграції.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>

2. Авраменко М. Аналіз концептуальних положень міжурядового підходу до європейської інтеграції. *Віче*. 2010. № 12. С. 2–4.

3. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.

4. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 7–24.

5. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.

6. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.

7. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.

8. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник / склад. А. Круглашов, І. Озимок, Т. Остапенко, В. Руссу. Чернівці, 2010. 212 с.

9. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / укл. Макар Ю. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.

10. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.

11. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. Р. 1. С. 15–69.

12. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.

13. Марченко М. Н., Дерябіна Е. М. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії. URL : <http://uport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.

14. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / Н. Мусис ; перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.

15. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : навч. посіб. / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів : ЛНУ, 2000. 402 с.

16. Стадник О. П. Міжурядовий підхід нового лібералізму у розвитку інтеграційних процесів. *Грані*. 2011. № 1. С. 75–80.

17. Трегуб О. І. Теоретичні засади європейської інтеграції. *Грані*. 2013. № 9. С. 148–153.

18. Троян С. Конструювання нової моделі інтеграції в Європі. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 8. С. 705–707.

19. Яковюк І., Трагнюк Л., Медеяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

Тема 3. Сучасні концепції та моделі європейської інтеграції.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>

2. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.

3. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 19–24.

4. Грицяк І., Хоменко О. Основні концепції диференційованої європейської інтеграції. *Вісник Національної академії державного управління*. 2009. № 2. С. 200–206.

5. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. – Львів : Магнолія, 2006. – 383 с.

6. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.

7. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та

- слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
8. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник / уклад. А. Круглашов, І. Озимок, Т. Остапенко, В. Руссу. Чернівці, 2010. 212 с.
 9. Європейський інтеграційний проект. *Ризики європейського інтеграційного проекту: виклики та можливості для України* / І. В. Клименко, І. В. Ус. К. : НІСД, 2012. 88 с.
 10. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / укл. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
 11. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
 12. Киричук О. Особливості багаторівневого (мережевого) управління ЄС: роль міжурядових агентств. *Ефективність державного управління : зб. наук. праць*. 2012. Вип. 32. С. 46–58.
 13. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. Р. 1. С. 15–69.
 14. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.
 15. Марченко М. Н., Дерябіна Е. М. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії URL: <http://yport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
 16. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу : перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
 17. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : навч. посіб. / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів : ЛНУ, 2000. 402 с.
 18. Трегуб О. І. Теоретичні засади європейської інтеграції. *Грані*. 2013. № 9. С. 148–153.
 19. Троян С. Конструювання нової моделі інтеграції в Європі. *Гілея (наук. вісник) : зб. наук. пр.* К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 8. С. 705–707.
 20. Череватий С. В. Розвиток європейської інтеграції та її значення для України. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. К., 2010. Вип. 19. С. 358–366.
 21. Яковюк І., Трагнюк Л., Меделяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.
- Тема 4. Передумови та початок інтеграційних процесів в Європі після Другої світової війни.**
1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>
 2. Віднянський С. Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. *Український історичний журнал*. 2010. № 1. С. 223–229.
 3. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Точ90362210.
 4. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. Р. 1. С. 40–48.
 5. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. Б. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
 6. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
 7. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
 8. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник / уклад. А. Круглашов, І. Озимок, Т. Остапенко, В. Руссу. Чернівці, 2010. 212 с.
 9. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 8–24.
 10. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
 11. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.

12. Копійка В., Шинкарену Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. Р. 2, 3. С. 70–181.
13. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.
14. Марченко М., Дерябіна Е. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії. URL: <http://uport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
15. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу : перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
16. Політика європейської інтеграції : навч. посіб. / під ред. В. Г. Воронкової. К. : ВД «Професіонал», 2007. С. 108–114.
17. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : навч. посібник / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів : ЛНУ, 2000. 402 с.
18. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. : М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
19. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції : мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/>.
20. Трегуб О. І. Теоретичні засади європейської інтеграції. *Грані*. 2013. № 9. С. 148–153.
21. Яковюк І., Трагнюк Л., Медеяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

Тема 5. Розвиток європейського будівництва у 1950–1980-х роках.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.
3. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 49–54.
4. Дайнен Десмонд. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції. / пер. с англ. К. : К.І.С., 2006. 692 с.
5. Дейвіс Норман. Європа. Історія / переклав з англ. П. Таращук. Вид. 2-ге. . : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. 1463 с.
6. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
7. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
8. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
9. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
10. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.
11. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 8–24.
12. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
13. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. Р. 4, 5, 6.
14. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.
15. Марченко М. Н., Дерябіна Е. М. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії URL: <http://uport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
16. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
17. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. К. : Смолоскип, 2002. 166 с.

18. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
19. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції : мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyuk/>.
20. Тоді Ф. Нарис історії Європейського Союзу : перекл. з англ. К. : К.І.С., 2001 . 142 с.
21. Яковюк І. Трагнюк Л., Медеяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

Тема 6. Створення та розширення Європейського Союзу.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Бочаров С.В. Передумови п'ятої хвилі розширення Європейського Союзу. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*. 2010. № 2. С. 91–98. URL: http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vdnuet/gum/2010_2/13.pdf.
3. Будко М. В. Англійський євроскептицизм. Його витоки та особливості. *Гілея*. 2019. № 5. Ч. 3. С. 19–22.
4. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Точ90362210.
5. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 55–60.
6. Грицаєнко Л. Глобальна реформа Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2010. Вип. 90, Ч. 1. С. 194–195.
7. Грубінко А. Шлях до брексіту: суспільно-політичний вимір участі Великої Британії у процесах європейської інтеграції. *Український історичний журнал*. 2019. № 6. С. 126–142.
8. Диковецька А. Лісабонський договір як етап процесу розбудови політичних структур Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2010. Вип. 90, ч. 1. С. 67–68.
9. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
10. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
11. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
12. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 8–24.
13. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
14. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
15. Консолідовані версії договору про ЄС та договору про функціонування ЄС : хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. Одеса : Фенікс, 2012. 294 с.
16. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 759 с.
17. Кудирко Л. П., Коберник М. В. Вихід Великої Британії з ЄС: наслідки, ризики, можливості. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. № 19. Том 1. С. 69–78.
18. Кучухідзе А. Європейський Союз як протипага США та Росії. Межі можливого та неможливого. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць*. К., 2010. Вип. 90, ч. 1. С. 69–70.
19. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.
20. Марченко М. Н., Дерябына Е. М. Право Європейського Союзу. Питання історії і

- теорії. URL: <http://uport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
21. Міщук В. В. Розширення на «схід» як етап розвитку Європейського Союзу. *Гілея*. 2019. № 2 Ч. 3. С. 52–56.
 22. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
 23. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. К. : Смолоскип, 2002. 166 с.
 24. Радлінська О. Лісабонський договір: чи має майбутнє Європейський Союз? *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць*. К., 2010. Вип. 88, ч. 1. С. 85–86.
 25. Рябінін Є. Етапи розширення ЄС. *Зовнішні справи*. 2013. № 7. С. 12–15.
 26. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. : М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
 27. Седляр Ю. Інтеграційні процеси в Європі у ХХ ст.: ідейні засади та механізми реалізації. URL: <http://bibl.kma.mk.ua/pdf/pidruchniku/22/39.pdf>.
 28. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції : мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/>.
 29. Тоді Ф. Нарис історії Європейського Союзу / пер. з англ. К. : К.І.С., 2001. 42 с.
 30. Шлях інтеграції у Європейський Союз: основні вимоги до членства. Етапи приєднання та інституційний механізм. URL : <http://www.comparativelaw.kiev.ua>.
 31. Щолокова Г. Інтеграційні імпульси Європейського Союзу. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2011. Вип. 2. С. 706–712.
 32. Якимчук М. Чинники зростання популярності євроскептицизму в ЄС. *Політичне життя*. 2020. № 2. С. 144–149.
 33. Яковюк І., Трагнюк Л., Меделяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.
- Тема 7. Європейська ідентичність.**
1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
 2. Гервас С. Європейські цінності: між ідеалом, дискурсом і реальністю URL: <http://rethinkingdemocracy.org.ua/themes/Ghervas.html>.
 3. Гібернау М. Ідентичність націй / М. Гібернау ; [переклад П. Ткачук ; ред. Л. Марченко]. К. : Темпора, 2012. 304 с.
 4. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.
 5. Декларація про європейську ідентичність. *Bulletin der Europäischen Gemeinschaften*. Dezember 1973, Nr. 12, S. 131-134.
 6. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
 7. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
 8. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
 9. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
 10. Єрмакова Г. Релігійний фактор і його вплив на закріплення релігійних прав і свобод людини в правовому полі Європейського Союзу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2016. № 22. С. 19–23.
 11. Кобець Ю. В. Інституціоналізація європейської ідентичності в контексті інтеграційних процесів. *Національна консолідація в контексті європейської інтеграції* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 31 жовтня – 1 листопада 2013 року, м. Івано-Франківськ. Івано-Франківськ, 2013. С. 24–27.
 12. Ковальчук Т. Формування європейського громадянства як особливого феномену

об'єднаної Європи. *Віче*. 2011. № 20. С. 19–21.

13. Ковач А. Поняття європейської ідентичності та її значання для політики ЄС. URL: <https://adastra.org.ua/blog/ponyattya-yevropejskoyi-identichnosti-ta-yiyi-znachennya-dlya-politiki-yes>.

14. Шульга М. Критерії європейської ідентичності. *Політичний менеджмент*. 2010. № 2. С. 139–147.

15. Що таке європейські цінності? Як їх розуміють європейці? URL: <https://www.google.com.ua/webhp?hl>.

16. Пелагеша Н. Україна у смислових війнах постмодерну: трансформація української національної ідентичності в умовах глобалізації. К.: НІСД, 2008. С. 65–164.

17. Регіональна ідентичність і регіональний сепаратизм у сучасній Європі URL: <http://www.csi.org.ua/www/?p=2735>.

18. Тихомирова Є. Б. Формування європейської ідентичності як чинник європейської інтеграції. *Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». Політичні науки*. 2005. Т. 45. С. 56–61.

19. Шульга М. Демократична ідентичність Європейського Союзу: зміст та шляхи формування URL: http://www.social-science.com.ua/jornal_content/177/political_problems.

20. Яцимирська М. Мовна політика Європейського Союзу. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2019. Вип. 45. С. 316–322.

Тема 8. Інституційна основа європейської інтеграції.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>

2. Воллес Г. Динаміка створення інституцій ЄС / пер. з нім. М. Яковлева. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. С. 168–188.

3. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.

4. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. / Є. О. Горюнова. К. : Академвидав, 2013. С. 61–93.

5. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу : навч. посіб. К. : К.І.С., 2004. 300 с.

6. Грицяк І. Управління в Європейському Союзі: теоретичні засади : монограф. К. : Вид-во НАДУ, 2005. 236 с.

7. Дайнен Десмонд. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції / Десмонд Дайнел. – К. : К.І.С., 2006.

8. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.

9. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.

10. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.

11. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 8–24.

12. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.

13. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.

14. Інститути ЄС і НАТО. Глосарій основних термінів та понять : навч. посіб. / уклад. І. В. Артьомов, Д. В. Вітер, Л. І. Загайнова, О. М. Казакевич, О. М. Руденко. Ужгород : Ліра, 2007. 220 с.

15. Консолідовані версії договору про ЄС та Договору про функціонування ЄС : хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. Одеса, 2012. 294 с.

16. Коцан Л. Європейські політичні партії: особливості функціонування та формування

коаліцій в Європарламенті. *Геополітика України: історія і сучасність*. Зб. наук. пр. 2017. Вип. 2 (19). С. 218–229.

17. Лясота С. Політична система Європейського Союзу: особливості та основні центри прийняття політичних рішень. *Вісник Дніпропетровського університету. Політологія*. 2015. № 1. С. 119–128.

18. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.

19. Марченко М. Н., Дерябіна Е. М. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії. URL : <http://yport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.

20. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу : перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.

21. Паппі Ф.У та Геннінг К.Г. Логіка прийняття рішень у системі ЄС. Європейська інтеграція / уклад. М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох ; пер. з нім. М. Яковлева. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. С. 189–207.

22. Пилявець О. Л. Вплив кризових процесів 2008–2011 рр. на розвиток демократичних інститутів Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць*. К., 2012. Вип. 107, ч. 2. С. 132–135.

23. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. К. : Смолоскип, 2002. 166 с.

24. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.

25. Сергієнко Я. Інституційне реформування в сучасних концепціях об'єднаної Європи. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць*. К., 2010. Вип. 94, ч. 1. С. 190–193.

26. Сергієнко Я. Проблема інституційного реформування Європейського Союзу в програмах політичних груп Європейського парламенту. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць*. К., 2010. Вип. 93, ч. 1. С. 169–173.

27. Снігир О. Інституційна трансформація ЄС. *Стратегічні пріоритети*. 2013. № 1. С. 139–145.

28. Сокур С. Інституційні зміни в Європейському Союзі після прийняття Лісабонського договору. *Віче*. 2010. № 12. С. 23–25.

29. Сорока С. В. Правова та інституційна система Європейського Союзу і проблеми прийняття Конституції URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/252/10.pdf>.

30. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції : мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/>.

31. Щолокова Г. Особливості політичної системи ЄС. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 3. С. 703–707.

Тема 9. Правова система Європейського Союзу.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>

2. Воллес Г. Динаміка створення інституцій ЄС / пер. з нім. М. Яковлева. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. С. 168–188.

3. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Toc90362210.

4. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. / Є. О. Горюнова. К. : Академвидав, 2013. С. 61–93.

5. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу : навч. посіб. К. : К.І.С., 2004. 300 с.

6. Грицяк І. Управління в Європейському Союзі: теоретичні засади : монограф. К. : Вид-во НАДУ, 2005. 236 с.

7. Дайнен Десмонд. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції / Десмонд Дайнел. – К. : К.І.С., 2006.

8. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006.

383 с.

9. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
10. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
11. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 8–24.
12. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
13. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
14. Інститути ЄС і НАТО. Глосарій основних термінів та понять : навч. посіб. / уклад. І. В. Артёмов, Д. В. Вітер, Л. І. Загайнова, О. М. Казакевич, О. М. Руденко. Ужгород : Ліра, 2007. 220 с.
15. Консолідовані версії договору про ЄС та Договору про функціонування ЄС : хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. Одеса, 2012. 294 с.
16. Коцан Л. Європейські політичні партії: особливості функціонування та формування коаліцій в Європарламенті. *Геополітика України: історія і сучасність. Зб. наук. пр.* 2017. Вип. 2 (19). С. 218–229.
17. Лясота С. Політична система Європейського Союзу: особливості та основні центри прийняття політичних рішень. *Вісник Дніпропетровського університету. Політологія.* 2015. № 1. С. 119–128.
18. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.
19. Марченко М. Н., Дерябіна Е. М. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії. URL : <http://uport.inf.ua/pravo-evropeyskogo-soyuza-voprosyi-istorii.html>.
20. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу : перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
21. Паппі Ф.У та Геннінг К.Г. Логіка прийняття рішень у системі ЄС. Європейська інтеграція / уклад. М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох ; пер. з нім. М. Яковлева. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія, 2007. С. 189–207.
22. Пилявець О. Л. Вплив кризових процесів 2008–2011 рр. на розвиток демократичних інститутів Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць.* К., 2012. Вип. 107, ч. 2. С. 132–135.
23. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. К. : Смолоскип, 2002. 166 с.
24. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
25. Сергієнко Я. Інституційне реформування в сучасних концепціях об'єднаної Європи. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць.* К., 2010. Вип. 94, ч. 1. С. 190–193.
26. Сергієнко Я. Проблема інституційного реформування Європейського Союзу в програмах політичних груп Європейського парламенту. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць.* К., 2010. Вип. 93, ч. 1. С. 169–173.
27. Снігир О. Інституційна трансформація ЄС. *Стратегічні пріоритети.* 2013. № 1. С. 139–145.
28. Сокур С. Інституційні зміни в Європейському Союзі після прийняття Лісабонського договору. *Віче.* 2010. № 12. С. 23–25.
29. Сорока С. В. Правова та інституційна система Європейського Союзу і проблеми прийняття Конституції URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/252/10.pdf>.
30. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції

: мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/>.
Щолокова Г. Особливості політичної системи ЄС. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 3. С. 703–707.

Тема 10. Економічні аспекти європейської інтеграції.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
2. Айзінг Р. Європеїзація та інтеграція. Концепти дослідження. *Європейська інтеграція / уклад. М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох ; пер. з нім. М. Яковлева*. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. С. 255–274.
3. Бояр А. Бюджетний процес у Європейському Союзі : монограф. Луцьк : ФОП Захарчук В. М., 2012. 524 с.
4. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.
5. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 94–125.
6. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
7. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
8. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
9. Європейський інтеграційний проект. *Ризики європейського інтеграційного проекту: виклики та можливості для України / І. В. Клименко, І. В. Ус*. К. : НІСД, 2012. 88 с.
10. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 25–51.
11. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
12. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
13. Карнаух Т. Управління бюджетним процесом у Європейському Союзі: досвід для України. *Ефективність державного управління : зб. наук праць*. 2012. Вип. 33. С. 180–186.
14. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 759 с.
15. Мальська М., Антонюк Н. Основи європейської інтеграції : підруч. К. : ЦУЛ, 2020. 320 с.
16. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
17. Оржель О. Економічне, соціальне і територіальне згуртування Європейського Союзу. *Зб. наук. праць Національної академії державного управління при Президенті України*. 2010. – № 2. – С. 32–44.
18. Решота О. Становлення внутрішнього ринку Європейського Союзу: передумови та особливості. *Демократичне врядування*. 2012. Вип. 9. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVr_2012_9_7.pdf.
19. Розвиток європейської економічної інтеграції. *Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський [та ін.]*. К. : НІСД, 2012. С. 25–51.
20. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. : М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
21. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції : мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/>.
22. Черговий проект у біді : [найграндіозніші інтеграційні проекти Європи (Євро, Шенген) потерпають]. *Український тиждень*. 2011. 6–12 травн. (№ 18). С. 30–31.
23. Чикаленко Л. Головний біль Європи : [фінансово-політичні проблеми в ЄС].

Зовнішні справи. 2011. № 11–12.

24. Яковюк І., Трагнюк Л., Медеяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

Тема 11. Україна та процеси європейської інтеграції.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>

2. Будикін В., Сіденко В. Україна та ЄС: лібералізація співробітництва. *Політична думка*. 1995. № 2–3.

3. Вонсович О. Моделі інтеграції України до Європейського Союзу та механізми інтеграції до НАТО. *Віче*. № 8. С. 5–7.

4. Гарагович В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України 1991–2011 рр. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2013. Вип. 5. С. 166–171.

5. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.

6. Горбулін В. Україна та стратегічні перспективи Європи. *Дзеркало тижня*. 2013. 18 травн. (№ 17). С. 3.

7. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 178–203.

8. Давимука О. Консолідація підтримки державами ЄС євроінтеграції України в умовах війни. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 1–2. С. 119–126.

9. Данилишин Б. Велика Європа неможлива без України. *Українське слово*. 2013. 2–8 жовт. (№ 40). С. 3.

10. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.

11. Дудкевич В. І. Євроінтеграційні практики : політико-правові засади інтеграційного процесу України. *Актуальні проблеми політики, інформації та безпеки : колективна монографія / за ред. Марчука В.В. Ів.-Франківськ, 2022. С. 253-284.*

12. Євроінтеграція в умовах війни : стан, проблеми, виклики. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 1–2. С. 4–24.

13. Євроінтеграція в умовах війни: думки і позиції громадян. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 1–2. С. 97–119.

14. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.

15. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.

16. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми : монограф. / за ред. В.П. Горбатенка. К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. 329 с.

17. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 75–136.

18. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.

19. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.

20. Капсамун І. Три перешкоди на шляху євроінтеграції. *День*. 2013. 28 лют. (№ 37). С. 4.

21. Каракуц А. М. Основні виміри української євроінтеграції. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2013. № 3. С. 785–789.

22. Кіндратець О. Євроінтеграція України як фактор «мотивованої» модернізації. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2013. № 5. С. 824–829.

23. Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна : моногр. К. : Юридична думка, 2005. 448 с.

24. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. С. 607–670.

25. Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. К. : Центр учб. літ., 2010. 172 с.
26. Корнієвський С. Транскордонне та міжрегіональне співробітництво України та Польщі. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України* : матеріали 11-ї регіональної наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. С. 143–145.
27. Краснейчук А. Щодо проблем розвитку транскордонного співробітництва України в умовах європейської інтеграції. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України* : матеріали 11-ї регіональної наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. С. 146–147.
28. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. К. : Ін-т Євроатлантичного співробітництва, 2007. 84 с.
29. Лендбел М. Розширення та політика сусідства Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. та матеріали до курсу. Ужгород : Мистецька Лінія, 2008. 284 с.
30. Лисяк-Рудницький І. Україна між Сходом та Заходом. *Історичні есе* : у 2 т. / І. Лисяк-Рудницький. К., 1994. Т. 1. С. 1–11.
31. Луткач В. Нормативно-правове забезпечення транскордонного економічного співробітництва. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України* : матеріали 11-ї регіон. наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. С. 147–149.
32. Макаруха З. Відносини Україна - Європейський Союз : від партнерства до асоціації та економічної інтеграції. *Право України*. 2013. № 6. С. 51–58.
33. Максимець Б. В. Стратегія успішного досягнення європейської інтеграції України. *Молодь в євроінтеграційних прагненнях України* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 20 лютого 2014 р. Івано-Франківськ, 2014. С. 263–266.
34. Новий етап руху до ЄС: кандидатський статус і перспективи євроінтеграції. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 1–2. С. 42–58.
35. Рудик О. Політична частина Угоди про асоціацію з ЄС: значення для України. *Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України* : матеріали 11-ї регіональної наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. С. 12–17.
36. Рух України до ЄС : експертні оцінки і спостереження. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 1–2. С. 82–97.
37. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. : М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
38. Сорока С., Палагнюк Ю., Сай Д. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції : мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyuk/>.
39. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами URL: http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainia_n/ukraine_eu/020.html.
40. Україна у процесах євроінтеграції. *Європейський проект та Україна* : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 75–136.
41. Цифра Ю. Європерспектива. Конкретні сигнали та жорсткі вимоги. *Віче*. 2013. № 5. С. 4–5.
42. Шаров О. Це солодке слово – свобода : [європейська чи євразійська інтеграція України]. *Зовнішні справи*. 2013. № 3. С. 24–27.
43. Шеремета І. Перспективи асоціації з ЄС. *Українське слово*. 2013. 22–28 травн. (№ 21).

С. 7.

Тема 12. Загальна характеристика спільних політик ЄС. Спільні сільськогосподарська, торговельна, енергетична політики ЄС.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
1. Гафурова О. Спільна аграрна політика Європейського Союзу. *Науковий вісник університету біоресурсів і природокористування*. К., 2011. Вип. 157. С. 73–80.
2. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.
3. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 126–143.
4. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
5. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
6. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
7. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
8. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
9. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. С. 385–408.
10. Мачок Є. В. Сутність та рівень взаємодії секторальних промислових політик ЄС. *Економічний часопис – XXI*. 2011. № 5–6. С. 16–20.
11. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
12. Саракуца М. Спільна міграційна політика Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць*. К., 2011. Вип. 101, ч. 1. С. 120–128.
13. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади : навч. посіб. / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000. 402 с.
14. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
15. Яковюк І., Трагнюк Л., Меделяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

Тема 13. Регіональна політика ЄС.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
1. Глосарій термінів Європейського Союзу. Режим доступу: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.
2. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 144–150.
3. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
4. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
5. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
6. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 52–75.
7. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
8. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.

9. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. – К. : Знання, 2012. – С. 385–400.
 10. Максимець Б. В. Реалізація регіональної політики в Європейському Союзі: принципи та інституції. *Регіональна політика в контексті європейської інтеграції України* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 12 вересня 2014 р.). – Івано-Франківськ, 2014. – С. 57–59.
 11. Мирна Н. В. Європейський Союз: правові та інституціональні засади політики регіонального розвитку. *Державне будівництво*. 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVu_2014_1_29.pdf .
 12. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
 13. Папич М. Розділені штати Європи. *Український тиждень*. 2011. 22–28 липн. (№ 30). С. 30–35.
 14. Ткачук А. Загальні підходи до регіонального розвитку в країнах ЄС. *Державна регіональна політика*. К. : 2013. С. 24–40.
 15. Цифра Ю. Європейські регіональні проекти. Самовизначення націй і майбутнє ЄС. *Віче*. 2013. № 15. С. 5–9.
 16. Яковюк І., Трапгнюк Л., Меделяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекст, 2006. 168 с.
- Тема 14. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС.**
- 1 Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>
 2. Вонсович, О. Політика безпеки і оборони ЄС: ретроспектива і перспектива. *Зовнішні справи : наук. журн. / М-во закордон. справ України, Дип. акад. України [та ін.]*. К. : Політика і час, 2007. № 4. С. 41–43.
 3. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тoc90362210.
 4. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 151–161.
 5. Горюнова Є. Інституціоналізація СЗППБ ЄС у контексті положень Лісабонського договору. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. К. : ВІР УАН, 2012. Вип. 4. С. 755–759.
 6. Гребенюк М. ЄС : від економічної інтеграції до організації колективної оборони. *Політичний менеджмент*. 2012. № 1–2. С. 212–218.
 7. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.
 8. Ерпон М. Співвідношення національного та наднаціонального рівнів формування зовнішньої політики Європейського Союзу. *Грані*. 2020. № 10. С. 58–67.
 9. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.
 10. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
 11. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.
 12. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.
 13. Зовнішня та безпекова політика ЄС. *Європейський проект та Україна* : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 52–75.
 14. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. С. 409–422; 541–570.
 15. Корчакова М. Лісабонська угода : нові інститути та інструментизованість політики ЄС. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. праць. К., 2011. Вип. 95, ч. 1. С. 21–22.
 16. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / перекл. з англ. – К. : К.І.С.,

2005. – 466 с.

17. Плохенко І. Еволюція зовнішньої політики ЄС. *Гілея (наук. вісник) : зб. наук. пр.* К. : ВІР УАН, 2011. Вип. 11. С. 692–697.

18. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. / голова ред. кол. М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.

19. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади: навч. посібник / за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів, 2000.

20. Ситник Г. Безпековий вимір євроінтеграційних процесів: досвід для України. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць.* К. : ВІР УАН, 2013. Вип. 8. С. 514–516.

21. Сокур С. Формування спільної політики Європейського Союзу у галузі безпеки і оборони в контексті боротьби з сучасним кібертероризмом. *Віче.* 2010. № 10. С. 24–27.

22. Тимошенко Н. Механізм формування зовнішньої політики Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин.* К., 2011. Вип. 97, ч. 2. С. 126–137.

23. Ткачук А. Загальні підходи до регіонального розвитку в країнах ЄС. *Державна регіональна політика.* К. : 2013. С. 24–40.

24. Утко Г. Європейська служба з питань зовнішньої діяльності як новітній інституційний елемент зовнішньої політики ЄС. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць.* К. : ВІР УАН, 2011. Вип. 11. С. 625–629.

25. Фалалєєва Л., Давиденко О. Особливості реалізації Спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу. *Вісник Академії адвокатури України.* 2012. Ч. 2 (24). С. 82–88.

26. Цифра Ю. Європейські регіональні проекти. Самовизначення націй і майбутнє ЄС. *Віче.* 2013. № 15. С. 5–9.

27. Шелковнікова Ю. Спільна зовнішня політика країн Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць.* К., 2010. Вип. 88, ч. 1. С. 77–78.

28. Яковюк І., Трагнюк Л., Меделяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

Тема 15. Європейська політика сусідства.

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://d-learn.pnu.edu.ua/>

2. Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#_Тос90362210.

3. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. К. : Академвидав, 2013. С. 162–177.

4. Губенко Д. Східний тупик : [Східне партнерство ЄС]. *Український тиждень.* 2011. 15–21 квіт. (№ 15). С. 28–29.

5. Дальський В. Східне партнерство у контексті європейської політики сусідства. *Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць.* К., 2011. Вип. 97, ч. 2. С. 161–168.

6. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. П. Черниш. Львів : Магнолія, 2006. 383 с.

7. Дудчак О. «Східне партнерство» – песимістичні реалії. *Зовнішні справи.* 2011. № 10. С. 56–59.

8. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред. М. І. Макаренка та ін. К. : ЦУЛ, 2018. 344 с.

9. Європейська інтеграція: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.

10. Європейський Союз: вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. / уклад. Ю. Макар. Чернівці : Рута, 2008. 224 с.

11. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. К. : К.І.С., 2006. 140 с.

12. Європейський проект та Україна : монограф. / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський [та ін.]. К. : НІСД, 2012. С. 52–75.

13. Зубко Д. Механізми та важелі впливу у формуванні відносин ЄС з країнами Східного партнерства. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. праць. К., 2011. Вип. 95, ч. 1. С. 81–82.
14. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. К. : Знання, 2012. С. 491–606.
15. Корюкалов М. Зовнішня допомога для розвитку у структурі європейської політики сусідства та Східного партнерства. *Гілея (науковий вісник)* : зб. наук. праць. К. : ВІР УАН, 2011. Вип. 6. С. 705–715.
16. Лендбел М. Розширення та політика сусідства Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. та матеріали до курсу. Ужгород : Мистецька Лінія, 2008. 284 с.
17. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / перекл. з англ. К. : К.І.С., 2005. 466 с.
18. Рубан Ю. Партнерство Європейського Союзу зі східними сусідами у зміцненні демократії та проблема національної ідентичності. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. праць. К., 2011. Вип. 97, ч. 2. С. 169–173.
19. Сапсай А. Східне партнерство і асоціація з Європейським Союзом в контексті міжнародного режиму. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. праць. К., 2011. Вип. 97, ч. 2. С. 53–62.
20. Сидорук Т. Нормативно-правова та політична природа Європейської політики сусідства. *Політичний менеджмент*. 2012. № 3. С. 76–83.
21. Тоцький В. «Чорноморська синергія» та Східне партнерство – нова регіональна політика Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. праць. К., 2010. Вип. 90, ч. 2. С. 19–21.
22. Федоренко А. Східне партнерство як шлях до євроінтеграції пострадянських країн. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. праць. К., 2011. Вип. 95, ч. 1. С. 187–191.
23. Фрейде М. Політика сусідства як новий формат стратегічного партнерства. *Європейська інтеграція та процеси внутрішньої трансформації*. Одеса, 2011. С. 117–127.
24. Фреян А. Фінансовий механізм забезпечення транскордонного співробітництва в контексті реалізації європейської політики сусідства. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. пр. К., 2012. Вип. 105, ч. II. С. 233–240.
25. Халаджі В. Витоки європейської політики сусідства крізь призму світових викликів. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2011. Вип. 95, ч. 1. С. 92–95.
26. Черпакова Т. Програма «Східного партнерства»: передумови заснування та практична реалізація. *Актуальні проблеми міжнародних відносин* : зб. наук. праць. К., 2011. Вип. 97, ч. 2. С. 192–194.
27. Шаповалова О. Розрахунки та прорахунки політики ЄС у Східній Європі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. К., 2011. Вип. 97, ч. 2. С. 105–110.
28. Яковюк І., Трагнюк Л., Меделяєв В. Азбука європейської інтеграції. Х. : Апекс+, 2006. 168 с.

10. Інформація про підвищення кваліфікації викладача

Викладач	Різновид підвищення кваліфікації
Максимець Богдан Володимирович	<p>1. Курси підвищення кваліфікації при ІФОППО, 13.01.2020-15.01.2020 року. Варіант 4 (УІСП) Учителі (викладачі) історії, правознавства, громадянської освіти, філософії та керівники гуртків. № ПК02136376/УІСП4/01/000220/20 (30 год).</p> <p>2. Курси підвищення кваліфікації при ІФОППО, 25.01.2021-29.01.2021 року. Варіант 2 (УІСП) Учителі (викладачі) історії, правознавства, громадянської освіти, філософії та керівники гуртків. № ПК02136376/УІСП2/01/001064/21 (30 год).</p> <p>3. Вебінар «Медіаповідомлення: створюємо та поширюємо грамотно» при ІФОППО, 28.01.2021 р. ППО 002136376/000053-21 (2 год).</p> <p>4. Дистанційний тренінг «Я роблю це так» при ПНУ імені Василя Стефаника, 22–27.04.2020 р. № 202004/1094 (18 год).</p> <p>5. Учасник Всеукраїнського конкурсу «Педагогічний оскар» у номінації «Інновації у створенні й упровадженні сучасних методик, форм, прийомів викладання, навчально-методичного забезпечення, національного й професійного виховання студентської молоді в умовах викликів сьогодення» (2021 р.).</p> <p>6. Свідоцтво про підвищення кваліфікації у ПНУ імені Василя Стефаника, 26.01.2022–29.01.2022. «Педагогіка партнерства: техніки зворотного зв'язку у форматі дистанційного/очно-наочного навчання». СЕ 22 № 1044, наказ № 38 від 28.01.2022 р. (30 год).</p> <p>7. Сертифікат спікера семінару-практикуму «Особливості організації освітнього процесу в закладах освіти в умовах воєнного стану» в межах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України, 06.07.2022 р.</p> <p>8. Свідоцтво про підвищення кваліфікації у ПНУ імені Василя Стефаника, 20.01.2022–24.01.2022. «Професійний розвиток викладача в умовах воєнного стану». СЕ 22 № 1264, наказ № 80 від 13.02.2022 р. (30 год).</p> <p>9. Сертифікат про підвищення кваліфікації в Івано-Франківському ОППО Івано-Франківської обласної ради у групі «Методисти та керівники гуртків (туристсько-краєзнавчого, національного та військово-патріотичного напрямів) закладів позашкільної освіти». 29.05.2023–01.06.2023. Варіант 2 (КГПОТК), ПК02136376/КГПОТК 2/01/01430912 (40 год).</p> <p>10. Сертифікат № 009165 Національного центру «Мала академія наук України» про участь у семінарі-практикумі «Особливості науково-дослідницької діяльності здобувачів освіти в сучасних умовах», 6–10.11.2023 р. (8 год).</p>

11. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра менеджменту в інформаційних технологіях м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 111 (вхід з вул. Чорновола) https://kmit.pnu.edu.ua/ kmit@pnu.edu.ua
Викладач	 <p>Максимець Богдан Володимирович кандидат політичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування</p>
Контактна інформація викладача	 bohdan.maksymets@pnu.edu.ua Робочі години: Пн-Пт – 16:30 – 18:10

12. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем

(відпрацювання)	<p>освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2020 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (див. ст. 4).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням : https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p> <p>Пропуски лекційних занять з неповажних прич ин відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску, підготувавши за його темою мультимедійну презентацію. Також в обов'язковому порядку протягом двох тижнів відпрацьовуються усі пропущені практичні заняття та отримані на них негативні оцінки (2, два). У разі пропуску практичного заняття з неповажної причини, студент для відпрацювання готує ще реферат з обов'язковим його представленням. Отримана негативна оцінка відпрацьовується, але враховується при визначенні підсумкової оцінки, а невідпрацьоване вчасно пропущене заняття є підставою для недопуску студента до екзамену.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2020 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (див. ст. 4-5).</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням : https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти».</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням : https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.).</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач _____

Богдан МАКСИМЕЦЬ